

Traduït del xinès

La recent publicació de la traducció catalana de cinquanta poemes del poeta xinès Du Fu que ha fet Joan Ferraté no és un fet aïllat: s'inscriu en un projecte més ampli de traduccions del xinès.

En el torn de precís i preguntes d'una conferència sobre literatura xinesa contemporània, donada a Barcelona ara fa quatre anys, es va produir l'anècdota següent: un dels assistents va demanar pel grau de coneixement que hi ha a la Xina de les literatures occidentals. La sinòloga conferenciant va respondre amb un exemple conclouent: fins i tot han traduït *Yo soy fulana de tal* d'Alvaro de Laiglesia. La resposta va provocar la hilaritat entre el públic, però tot seguit va arribar l'estupefacció: d'una de les últimes files es va aixecar un xinès indignat que afirmava haver estat "ell" (entre els més de mil milions de xinesos que ho podrien haver fet) qui havia traduït aquell llibre. I amb signes evidents de nerviosisme en va argumentar l'elecció fent referències a la problemàtica social de la prostitució a les perifèries urbanes del període posterior a la revolució cultural, etc., etc.

CATALANS I XINESOS INTERCANVIEN CULTURA

Aquí és evident que no hem arribat tan lluny (de moment ens conformem amb els poemes clàssics), però les coses comencen a moure's. Durant el famós viatge de Jordi Pujol a la Xina (en què l'escut de la Generalitat de Catalunya es va convertir en signe d'identificació dels estudiants de la plaça de Tiananmen gràcies a les bosses de plàstic i samarretes que es repartien a les exposicions, i en què els sis milions de catalans eren con-

fosos amb els estudiants d'un hotel —¿hi ha hotels de deu milions?—), durant aquest viatge, dèiem, es va signar un acord d'intercanvi cultural que incloïa un programa de traduccions.

Per la part xinesa, el redactor de l'article sobre literatura catalana de l'Enciclopèdia Xinesa s'encarregava de coordinar la traducció de cinc llibres: *El Tirant lo Blanc* de Joanot Martorell, *La plaça del diamant* de Mercè Rodoreda, el *Bearn* de Llorenç Villalonga, els *Mites* de Jordi Sarsanedas i una antologia de poemes catalans preparada per José Agustín Goytisolo. D'aquests cinc llibres, ja n'hi ha quatre de publicats: només falta el *Tirant lo Blanc*, en procés de traducció.

Per la part catalana, la sinòloga i historiadora Dolors Folch assumia la coordinació del pla de traducció de cinc llibres xinesos, patrocinat per la Institució de les Lletres Catalanes. El primer, el va traduir la mateixa Dolors Folch. Es tracta de *La fundació de l'imperi xinès* de Sima Qian (Editorial Empúries), un interessant text historiogràfic escrit fa gairebé dos mil anys que inclou annals i biografies situades a l'època del mític emperador Qin Xihuanò.

JOAN FERRATÉ

El segon llibre de la sèrie ha aparegut recentment a les llibreries, es tracta de *Cinquanta poemes de Du Fu* (Quaderns Crema), traduït per Joan Ferraté. Du Fu és un poeta de la dinastia Tang que, juntament amb Li Bai i amb

Wang Wei, marca el punt més alt de la tradició clàssica xinesa.

No és aquesta la primera vegada que Joan Ferraté ha traduït poesia xinesa. Les primeres traduccions (cinc poemes breus de Li He, també poeta de la dinastia Tang, publicats a la revista *Reduccions*) les va

fer conjuntament amb Dolors Folch. Aquesta vegada s'ha atrevit a fer-ho tot sol, directament del xinès. Ho ha fet com qui tradueix grec o llatí (de fet el xinès clàssic per als xinesos contemporanis és una cosa semblant). S'ha armat de diccionaris pesants, gramàtiques i altres instruments filològics i,

a base de rigor i d'intuïció lingüística, se n'ha sortit.

Després d'una acurada recerca sobre cadascun dels ideogrames (recopilant tota la informació sobre les possibles acepcions, diferents matisos i connotacions) i després d'alguna consulta aïllada a la sinòloga Dolors Folch, ha

Els altres tres llibres previstos en aquest programa de traduccions són una antologia de poesia de Li Bai (també conegut per Li Po), una novel·la de Lu Xun i una obra contemporània encara no decidida. Fora d'aquest programa cal destacar la traducció que va aparèixer l'any passat a la

Humanitats

A bans en deien Filosofia i Lletres, a partir d'ara se'n dirà "Humanitats". La Universitat Pompeu Fabra inicia l'any vinent aquesta nova facultat que pretén que, abans d'embranchar-se en la bibliografia especialitzada, l'estudiant toqui altres branques.

Qui vulgui donar-se temps abans de triar el racó precís de la parcel·la de saber que vol treballar o bé aquell qui no vulgui perdre de vista el paisatge de conjunt, ja sap on buscar. El repertori que ofereix la nova llicenciatura en Humanitats inclou, a més d'històries varies (de l'art, de la filosofia, de la literatura,

d'orient i d'occident), l'estudi de llengües modernes. En aquest apartat, destaca el fet que, a més de tocar l'anglès, el francès, la llengua pròpia i la que diuen que ens fa universals, hi hagi previst d'incloure-hi amb tota normalitat l'estudi de l'alemany.

Segons els promotors d'aquesta nova llicenciatura es tracta de donar un enfocament generalista que formi futurs professionals de camps tan diferents com el món editorial i la informació cultural, o bé futurs especialistes en disciplines que exigeixen aquesta visió àmplia, com la literatura comparada.

M. O.

contrastat les dades recollides amb les traduccions ja fetes dels textos a diferents llengües i els ha donat forma en català.

Joan Ferraté s'afegeix així a la llista de poetes catalans que han traduït poesia xinesa. L'han precedit en aquesta comesa Apel·les Mestres, Josep Carner, Marià Manent o Francesc Parcerissas en la seva versió del *Catai* d'Ezra Pound, que conté bàsicament poemes de Li Bai. Tots ells ho han fet des de versions angleses, exceptuant el cas de l'últim llibre que va traduir Marià Manent, de Wang Wei, realitzat des del xinès amb la col·laboració també de Dolors Folch (que com es pot veure es troba darrere totes aquestes iniciatives).

col·lecció d'autores clàssiques d'Edicions de l'Eixample del *Diari de Sha Fei* de Ding Ling, un llibre que va provocar un viu escàndol l'any 1929, quan es va publicar. Mai fins llavors a la Xina una jove de família aristocràtica no s'havia atrevit a dir el que ella va dir.

Les coses comencen doncs a moure's en el camp de la traducció del xinès, però si no hi ha continuïtat, aquesta interessant iniciativa es pot quedar en operació cosmètica de prestigi. I sense l'entrada plena de la sinologia en l'àmbit universitari i sense la confecció d'un diccionari xinès-català (per posar-ne dos exemples), és evident que no hi ha continuïtat.

Manel Ollé

